

దానికే సరిపోదు. ఇంక దిచ్చం వెయ్య దానికి కూడానా?" నవ్వింది మా పెద్ద మ్మాయి.

"అనలు తప్ప ప్రభుత్వానిది" చెప్పాడు చిన్న కొడుకు.

ఆ రోజు రాత్రి ఇంట్లో ఆ దిచ్చగాళ్ళ గురించి చెప్తే -

వాళ్ళలో నాకున్న వృందవలో కొద్దిగా కూడా లేకపోవడం నాకు బాధేపింది. వాళ్ళకో అయిదు రూపాయలిస్తే అనిపించింది.

మర్నాడు ఆఫీసులో కూర్చుని ఆ వెం

"పదవయ్యా. కాఫీ తాగి పోదాం" ఇద్దరం లోపలికి వెళ్ళాం. ఆయన్ని చూసి గుర్తుపట్టవట్టుగా నవ్వి చెప్పాడా వెయిటర్.

"సార్! ఇవార మీ కిష్టమైన టమోటా ఆన్లైట్ వుంది!"

"ఓ. ఇవార బుధవారం కదా! రెండు చెప్ప" అని నావైపు తిరిగి "ఇక్కడ ప్రతి బుధవారం అదేస్తారు. రుచి అద్భుతం అనుకో" చెప్పాడు.

నిజంగానే బావుంది. జీడిపప్పు, కొత్తి మీర కవబడేలా వైన చల్లి తెస్తే ఎందుకు

రోజు తిరుల ప్రకారం. వచ్చే ఏడాది రిటైరయ్యేవాణ్ణి నాకు పుట్టిన రోజు లేంటి! దానికి నీకు పార్టీ ఇచ్చావనుకో!"

బలవంతంగా ఆరు రూపాయల ఇరవై వైసలు నా చేతిలో వుంచి ఇంటి దగ్గర దింపి వెళ్ళాడు. ఆ రాత్రి సరిగ్గా నిద్ర పట్టలేదు నాకు.

ఆ దిచ్చగాళ్ళ కుటుంబం, వాళ్ళకి దానం చేద్దామని వున్నా, ఇవ్వడానికి నాకు కవబడని ఐదు రూపాయలు, నా బడ్జెట్లో లేకపోయినా మాసరింటం డెంట్ కోసం ఖర్చు చేసిన ఆరు రూపా

ముల్లూది వెంకటకృష్ణమూర్తి

అయిదు రూపాయలు

ఆ రోజు ఆఫీసుకి వెళుతుంటే బస్ స్టాప్ ప్రక్కన కవ పడ్డారు వాళ్ళు నాకు.

దిచ్చగాళ్ళు ఆ ముగ్గురు. తాత, కొడుకు, కోడలు అయివుంటారు. లేదా తండ్రి, కూతురు, అల్లుడేమో? అస్థిపంజరానికి చర్మం చొక్కా వేసినట్టుగా వుంది ఆ యువకుడి నడుంపైనుంచి ఆచ్చాదవలేని శరీరం. కళ్ళల్లో చివ్వువడే జిల్లేడు పాలు పిండి ఆమె కళ్ళని దిచ్చానికోసం హరించి నట్లున్నారు.

ఆ మువలాడికి ఉబ్బవమో లేక టి.బి.వో ఊరికే ఆయాసపడిపోతు న్నాడు. ఓ పది వైసలు వాళ్ళవైపు విసిరేశాను. కృతజ్ఞతగా చూశాయి ఆ యువకుడి కళ్ళు.

ఎందుకో ఆ రోజంతా ఆఫీసులో నాకు ఆ ముగ్గురే గుర్తుకు రాసాగారు. వాళ్ళ పరిస్థితిలో నమ్నూసాంచుకుంటే భయం వేసింది. ఎండకి, నానకి తల దాచుకోడానికి చోటు లేక, కాలకృత్యాలు. తిరుక్కుడానికి లోకంకన్నా ముందే ప్రయివన కోసం లేచి, ఆ రోజు కడుపు వింపుకోడానికి పరిపడే డబ్బు దిచ్చంగా వస్తుందో రాదో అన్న భయంతో... అలా కొన్ని వేల రోజులు గడవడం ఎంత దుర్భరం!

"ఎన్.జి.ఓ. జీతం సంపారం ఈచ్చ

ఇంకా మిగిలి వున్న ఖర్చు ఎంతో లెక్క వేశాను. నా దగ్గర ఎంత మిగిలి వుందో పర్చి తెరచి చూశాను.

అప్పటికే పద్దెనిమిది రూపాయలు లోటు బడ్జెట్, ఇంక ఎలా ఇవ్వగలను? పిగరెట్ మానదామంటే ప్రాణం గిలగిల లాడింది. నడచి వెళ్ళే ప్రైం, ఓపిక దాటిన వయసాయే! మధ్యాహ్నం కాఫీ మావేస్తేకొల్గ్ నమ్మి ఐ.పి. గాల్జును కోవచ్చు. మర్నాడు కూడా ఆ విషయం, అయిదు రూపాయలు ఆ దిచ్చగాడి స్వామిలికి ఎలా ఇవ్వడం, అన్న పంగతి ఆలోచించాను.

ఆ సాయంత్రం ఆఫీసు నుంచి కాలి నడకవ ఇంటికి బయలుదేరాను - బస్ స్టేర్ సేన్ చేయవచ్చని. కొద్ది దూరం వడిచాక వెనుకనుంచి స్కూటర్ హోరన్ మోత వినిపించి తల తిప్పి చూస్తే మా ఆఫీస్ మాసరింటం డెంట్.

"బస్ దొరకలేదా?" అడిగాడాయన స్కూటర్ని నా పక్కన ఆపి.

"లేదండి, బాగా రమ్మగా వుంటేను"

"ఎక్కవయ్యా, మీ ఇళ్ళవైపే వే వచ్చేది" చెప్పాడాయన.

ఎక్కాను.

కొంత దూరం వచ్చాక ఆయన గణేష్ విలాస్ ముందు ఆసాడు స్కూటర్ని.

నేను దిగాను. స్టాండ్ వేస్తూ చెప్పాడు -

బాగుండదు?

ఆయన వాష్ బేసిన్ కు చెయ్యి కడుక్కోడానికి వెళ్ళినప్పుడు నవ్వింది బిల్లు.

నాకు వెంపు సేంక్షన్ చేసే ఆఫీసర్ - మొహమాటం. ఆరు రూపాయల ఇరవై వైసలు బిల్లు చెల్లించాను.

"అదేమిటోయ్. వేమ పిలుస్తే నువ్వు ఇచ్చావా" చెప్పాడాయన చొచ్చుకుంటూ.

"ఫర్వాలేదండి" చెప్పాను మొహమాటంగా.

"బానే వుందోయ్, ఇవార నా పుట్టిన

యిల ఇరవై వైసలు నాకు కళ్ళు మూస్తే కవపడసాగాయి.

ఆ దిచ్చగాళ్ళకి డబ్బు ఇవ్వడానికి లేదనుకోవడం నా పిచ్చితనం. ఎంత వున్నా ఇంకా లేదు, చాందని అనుకునే జీవితం ఎన్.జి.ఓ.ది అన్న రియలైజేషన్ వచ్చింది నాకు.

మర్నాడు ఉదయం ఆ దిచ్చగాళ్ళు కుటుంబానికి పది రూపాయలు ఇవ్వాలి అని నిర్ణయించుకున్నాక నాకు హాయిగా నిద్ర పట్టింది.

మర్నాడు ఉదయం చేతిలో పది రూపాయ బిళ్లంతో బస్ స్టాప్ కివడిచాను.

ఆ దిచ్చగాళ్ళు బస్ స్టాప్ లో లేరు. ఆ రోజు నుంచి ఈ రోజుదాకా వాళ్ళు మళ్ళీ నా కళ్ళబడలేదు.

17-11-89 ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ వారి ప్రచురణ